

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.944/2016/7.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Kovács Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Budai & Varga Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Budai Zsolt ügyvéd

Az alperes:

Fővárosi Törvényszék

Az alperes képviselője:

Országos Bírósági Hivatal, dr. Sári Péterné ügyintéző (1055 Budapest, Szalay u. 16.)

A per tárgya:

bírósági jogkörben okozott kár

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.157/2015/3/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Székesfehérvári Törvényszék 27.P.20.294/2015/4.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A le nem rótt 113.800 (száztizenháromezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2002. szeptember 17-én az 56.V.298/2001. számon fogantatosított végrehajtási eljárásban tartott ingatlan árverésen 2.000.275 forint vételáron megszerezte a .. hrsz. alatti ingatlan tulajdonjogát. A végrehajtó a letéti számlára befizetett vételárból 2002. november 4-én utalta át a vételárat a végrehajtást kérőnek.
- [2] A végrehajtási eljárás alapjául szolgáló jogerős fizetési meghagyással szemben az adós perújítási kérelmet terjesztett elő. A perújítási eljárásban a Budai Központi Kerületi Bíróság a 2002. október 17-én kelt 10.P.22.723/2002/3. számú végzésével a végrehajtást felfüggesztette, a végzést azonban a végrehajtó részére nem kézbesítette. A végrehajtó a végrehajtási eljárás felfüggesztéséről csak 2002. december 3-án értesült. A perújítási eljárásban meghozott jogerős ítélet az adóssal szemben a keresetet elutasította. Erre tekintettel a Budai Központi Kerületi Bíróság végzésével a végrehajtási eljárást megszüntette, majd a Székesfehérvári Városi Bíróság végzésével az árverést az adós 1/2 tulajdoni illetősége tekintetében megsemmisítette. A jogerős végzéssel szemben előterjesztett felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság végzésével az árverés részleges megsemmisítését az adós 1/2 tulajdoni hányada vonatkozásában hatályában fenntartotta, ezt meghaladóan a jogerős végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a felperes másodlagos kérelme, az árverés egész ingatlan vonatkozásában való megsemmisítése tárgyában új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban másodfokon eljáró Fejér Megyei Bíróság a 2008. március 31-én kelt Pfk.22.316/2007/3. számú végzésével - megváltoztatva az elsőfokú végzést - az árverést teljes egészében megsemmisítette, megállapította, hogy a részleges megsemmisítés folytán az árverési vevő felperesnél érdekmúlás következett be. A végzés rögzítette, hogy az árverési vételárat a végrehajtást kérőnek a végrehajtó kifizette, a végrehajtási eljárás keretei között ezért nincs arra lehetőség, hogy ennek visszafizetéséről a bíróság rendelkezzen, az árverés megsemmisítése folytán szükségessé váló eredeti állapot helyreállítása peres eljárásra tartozik.
- [3] Időközben az adós a felperessel szemben keresetet terjesztett elő a Székesfehérvári Járásbíróságon és kérte a perbeli ingatlan 1/2 tulajdoni hányadára a tulajdonjogának a visszajegyzését és a felperes ennek tűrésére kötelezését. A perben az adós és a felperes 2013. november 14-én egyezségeket kötöttek, amely szerint a felperes hozzájárult ahhoz, hogy az adós 1/2 tulajdoni hányadára az ingatlan-nyilvántartásba, a perbeli ingatlan vonatkozásában eredeti állapot helyreállítása címen bejegyzésre kerüljön. A Székesfehérvári Járásbíróság az adós tulajdonjogát határozatával bejegyezte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdése, valamint a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kérte az alperes marasztalását 1.137.500 forint és annak kamatai megfizetésére. Kereseti álláspontja szerint, miután már nem rendelkezik a perbeli ingatlan 1/2 tulajdoni hányadával, az árverési vételár felétől, 1.137.500 forint összegtől ellenszolgáltatás nélkül esett el. Kára a Budai Központi Kerületi Bíróság jogellenes magatartása miatt következett be azzal, hogy elmulasztotta a végrehajtó értesítését a végrehajtási eljárás felfüggesztéséről.
- [5] Az alperes a kereset elutasítását indítványozta. Azzal védekezett, hogy a felperes a kár elhárítása érdekében az elvárható intézkedéseket nem tette meg, ezért kárának bekövetkezéséért a felperes maga felelős.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.137.500 forintot és annak 2014. január 9-étől járó törvényes mértékű kamatát, valamint 50.000 forint perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdéseinek vizsgálata körében megállapította, hogy a felperesnek, mint árverési vevőnek a bíróság végrehajtást felfüggesztő végzésével szemben jogorvoslati lehetősége nem volt. Megállapította továbbá, hogy az alperes a Vht. 50. § (2) bekezdését megsértve elmulasztotta a végrehajtás felfüggesztéséről szóló végzés végrehajtó részére történő kézbesítését, ebből eredően a perbeli ingatlan 1/2 részének megfelelő árverési vételár 1.137.500 forint összeg erejéig a vagyonában értékcsökkenés állt be, amelynek megtérítésére az alperes a kártérítési felelőssége alapján köteles.
- [8] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését helybenhagyta azzal a kiegészítéssel, hogy a feljegyzett kereseti illetéket az állam viseli, valamint rendelkezett a másodfokú perköltség és illeték viseléséről.
- [9] A jogerős ítélet indokolásának lényegi tartalma szerint az alperes a saját felróható mulasztását nem vitatta, a felperes kárenyhítési kötelezettségének elmulasztására hivatkozott azzal, hogy a felperesnek elsődlegesen a végrehajtást kérővel szemben kellett volna igényét érvényesítenie. A felperes kára a perbeli ingatlan 1/2 tulajdoni hányadának az eredeti tulajdonos javára történt visszajegyzésével bekövetkezett. A visszajegyzés alapja a felperes és az adós perbeli egyezsége. A kár tehát azzal következett be a felperesnél, hogy tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásból

törölték. A felperes kárát nem magának okozta, a perbeli egyezség megkötésére és a hozzájáruló nyilatkozat kiadására az árverés megsemmisítésére tekintettel önkéntes jogkövetés keretében került sor.

- [10] A kár bekövetkezésével a felperesnek kártérítési igénye keletkezett, amelyet a Ptk. 349. § (1) bekezdése és 339. § (1) bekezdése szerinti feltételek fennállása folytán az alperessel szemben alappal érvényesíthet. A felperesnek az ingatlan visszaszármaztatása következtében csak az alperessel szemben keletkezett követelése. Az alperessel szemben az igényérvényesítésnek az sem lenne akadálya, ha helytálló lenne az alperes azon fellebbezési előadása, hogy a felperes a perbeli igényét más jogcímen, más személlyel szemben is jogszerűen követelhetné. Amennyiben ugyanis a felperes követeléséért több személy is helytállni tartozna, kötelezettségük eltérő jogcím mellett is egyetemleges lenne és a felperes választhatna, hogy az igényét mely kötelezettel szemben érvényesíti. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely a felperes számára az igényérvényesítés sorrendjét meghatározná.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a kereset elutasítása, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása érdekében.
- [12] Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 340. § (1) bekezdését megsértve állapította meg a helytállási kötelezettségét. A kármegosztásra az adott esetben ugyanis az ad alapot, hogy a kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség elmulasztása miatt következett be a felperes kára, az, hogy tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásból törölték. Ezen időpontig a felperest kárenyhítési kötelezettség terhelte. Az árverés 2008. március 31-én került megsemmisítésre, a perbeli egyezség megkötésére, amelyben a felperes az ingatlan tulajdonjogáról lemondott, 2013. november 14-én került sor. Az árverés megsemmisítése, ennek következtében a kifizetett vételár jogalap nélkülivé válása, valamint a felperes kárának bekövetkezése között eltelt hat évben a felperes a kárenyhítés körében köteles lett volna fellépni a vételárral jogalap nélkül gazdagodóval szemben, bírósági eljárás keretében. A jogerős ítélet az alperes felelősségének vizsgálata során csupán a mulasztás tényének megállapítására szorítkozott, nem vizsgálta azonban a felperes kárenyhítési kötelezettségét.
- [13] A felperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] Az alperes által sem vitatottan, a bíróság a Vht. 50. § (2) bekezdését megsértve, a végrehajtási eljárás felfüggesztéséről szóló határozat végrehajtó részére való megküldését elmulasztotta. Az alperes kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedése (mulasztása) a Ptk. 339. § (1) bekezdése, és a 349. § (1) és (3) bekezdései alapján a kártérítési felelősséget megalapozza.
- [15] Az alperes a jogerős ítélet jogszabálysértését abban határozta meg, hogy nem alkalmazta a Ptk. 340. § (1) bekezdését, amely álláspontja szerint a perbeli esetben a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a kártérítési felelősségét kizárja.
- [16] A Ptk. 340. § (1) bekezdése szerint a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható; nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.
- [17] Jogdogmatikailag téves az az álláspont, mely szerint, ha a károsult nem tesz eleget a kárenyhítési kötelezettségének végső soron megállapítható az is, hogy a kárát magának okozza. Ezért, a téves felülvizsgálati állásponttal szemben, még ha megállapítható is lenne, hogy a felperes nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének, azt, hogy a felperes a kárát maga okozta, megállapítani nem lehet.
- [18] Az adott esetben a felperest nem azért érte kár, mert a végrehajtást kérővel szemben nem lépett fel jogalap nélküli gazdagodás címén a végrehajtási eljárásban kifizetett árverési vételár visszakövetelése iránt. A felperes kára a bíróság vétkes mulasztása miatt következett be. A bíróság felróható mulasztása nélkül a felperest a perbeli károsodás nem érte volna, mert a végrehajtó a végrehajtási eljárás felfüggesztésének ismeretében a felperestől befolyt vételárat a végrehajtást kérő részére nem fizette volna ki. A közvetlen okozati összefüggés a bekövetkezett kár és az alperes magatartása között tehát nem vitásan fennáll.
- [19] A károsultat a Ptk. 340. § (1) bekezdése szerinti kárenyhítési kötelezettség feltétlenül, de nem korlátlanul terheli. A károsulttól az adott helyzetben általában elvárható magatartás kereteit meghaladó cselekvés elmulasztása a károsult terhére nem róható. A perbeli esetben az elvárhatósági mérce alapján nem vezethető le olyan kötelezettség, hogy a felperes a károkozótól független személlyel szemben bizonytalan kimenetelű peres eljárást kezdeményezzen. Amint arra a másodfokú bíróság is helytállóan utalt, önmagában az, hogy a felperes követelését más jogcímen, mással szemben, mint az alperessel egyetemleges kötelezettel szemben is érvényesíthette volna, nem vezethet a károkozó

magatartás következményei alól való mentesüléshez.

- [20] Mindezekre tekintettel jogszabálysértés nélkül marasztalta a jogerős ítélet az alperest. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [21] Ptk. 339. §, 349. §, 340. §

Záró rész

- [22] A Kúria a felperes kérelmére az alperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartásával bírálta el.
- [23] A Kúria az eredménytelen felülvizsgálattal élő alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.
- [24] A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján a pervesztes felperes köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2016. október 12.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró, Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

AM

tisztviselő